МІНІСТЕРСТВО ОБОРОНИ УКРАЇНИ

УКРАЇНСЬКА ВІЙСЬКОВО-МЕДИЧНА АКАДЕМІЯ

Кафедра військово-профілактичної медицини
(назва)

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Начальник кафедри
п-к м/с А.КОЖОКАРУ
«28» 08 2020 року

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ВІЙСЬКОВА ЕПІДЕМІОЛОГІЯ

(назва навчальної дисципліни)
для лікарів за спеціалізацією «Загальна практика – сімейна медицина» (для СВ, ПС, ВМС)

рівень вищої освіти другий (магістерський)

вид дисципліни професійно-спеціальна підготовка вибору навчального закладу
(загальна підготовка (обов'язкова/вибіркова) / професійна підготовка (обов'язкова/вибіркова))

форма навчання денна
(денна/заочна)

Київ – 2020/2021 навчальний рік

ЗМІСТ

1. Опис курсу.
2. Мета викладання дисципліни
3. Завдання вивчення дисципліни
4. Очікувані результати (компетентності)
5. Пререквізити
6. Тривалість курсу
7. Інформація про викладача
8. Методи викладання
9. Політика курсу
10. Форма контролю знань
11. Шкала оцінок
12. Змістовний план вивчення навчальної дисципліни (структура)
13. Завдання для самостійної роботи
14. Питання до заліку.
15. Рекомендована література
16. Структурно-логічна схема вивчення навчальної дисципліни
17. Глосарій

1. Опис курсу та Веб-сайт його розміщення;

Навчальна дисципліна «Військова епідеміологія» належить до циклу дисциплін професійно-спеціальної підготовки вибору навчального закладу, викладається у другому півріччі 1-ого року навчання за освітньо-кваліфікаційний рівнем: магістр медицини; спеціальність: 222 «Медицина»; спеціалізація: загальна практика – сімейна медицина.

Військова епідеміологія як навчальна дисципліна базується на знаннях з епідеміології, інфекційних хвороб, основ медичного забезпечення військ і закладає основи теоретичних знань та практичних навичок з організаційних, загальних та окремих питань військової епідеміології в обсязі необхідному для виконання функціональних обов'язків у мирний та у воєнний час.

Знання військової епідеміології для лікарів необхідне для проведення профілактичних та протиепідемічних заходів серед особового складу військ і населення у мирний та воєнний час; ознайомлення зі структурою та напрямами діяльності медичних підрозділів, що розгортаються в осередках надзвичайних ситуацій у мирний час та залучаються до організації та проведення заходів протиепідемічного захисту військ, в т.ч. у воєнний час; оцінки санітарно-епідемічного стану військ і району їх розміщення; вивчити вимоги, мету і завдання санітарно-епідеміологічної розвідки, методи її проведення та роль медичної служби у плануванні та організації; розуміти мету, завдання та вимоги до біологічної розвідки, критерії її проведення та методи і способи індикації БЗ; ознайомити із переліком найбільш ймовірних збудників інфекцій, які можуть бути використанні як БЗ.

Основними організаційними формами навчання є лекційні, практичні заняття та семінарські заняття. Лекції покликані підвищити інтерес слухачів до глибшого самостійного вивчення питань навчальної дисципліни. Практичні заняття закріплюють набуті на лекціях і під час самостійної підготовки знання та формують у слухачів навички, а семінарські заняття поглиблюють знання з цієї дисципліни.

Режим доступу до курсу на Навчальному порталі Української військово-медичної академії УВМА:

https://mcdl.mil.gov.ua/course/view.php?id=375

2. Мета викладання дисципліни

Головною **метою** викладання навчальної дисципліни "Військова епідеміологія" є: поглибити теоретичні знання з вивчення епідеміологічних особливостей розвитку епідемічного процесу інфекцій, актуальних для військ та змісту профілактичних і протиепідемічних заходів в мирний та воєнний час, які необхідні для виконання обов'язків у відповідності з призначенням і у випадках екстремальних ситуацій і катастроф, у мирний час, а також в умовах проведення антитерористичної операції (АТО) / операцій об'єднаних сил (ООС).

3. Завдання вивчення дисципліни

Завданнями навчальної дисципліни є:

- закладення теоретичних основ військової епідеміології, як науки (термінологія, нормативно-методичне забезпечення застосування профілактичних заходів) та відпрацювання практичних навичок щодо профілактики захворювань інфекційного походження у відповідності до основ чинного законодавства України;
- ознайомлення зі структурою та напрямами діяльності медичних підрозділів Служби превентивної медицини, що розгортаються в осередках надзвичайних ситуацій у мирний час та залучаються до організації та проведення заходів протиепідемічного захисту військ;
- вивчення основ щеплювальної та термінової профілактики інфекційних захворювань;
- вивчення вимог, мети і завдань санітарно-епідеміологічної та біологічної розвідки, методи їх проведення.

4. Очікувані результати (компетентності)

Компетентності:

Загально-професійні компетентності:

розуміння суті і соціальної значимості своєї професії, бути готовим до постійного професійного зростання, отримання нових знань;

здатність до самостійного рішення професійних задач, аналізу та планування своєї професійної діяльності;

здатність науково організовувати свою працю, застосовувати комп'ютерну техніку в сфері професійної діяльності;

базові уявлення про основні поняття логістики.

Спеціалізовано-професійні компетентності:

Після вивчення дисципліни слухачі повинні знати:

сучасні уявлення про загальні закономірності розвитку та відображення епідемічного процесу серед особового складу військ на мирний та воєнний час;

систему заходів по протиепідемічному забезпеченню військ в умовах проведення АТО (ООС);

сучасні та перспективні засоби і методи протиепідемічного і протибактеріологічного захисту військ і етапів медичної евакуації з урахуванням досвіду проведення АТО (ООС);

систему санітарно-епідеміологічного нагляду і методи епідеміологічної діагностики в умовах проведення АТО (ООС);

сучасні уявлення про управління та організацію протиепідемічних заходів у військах на мирний та воєнний час і в умовах проведення АТО (ООС), структуру та функції установ Служби превентивної медицини і перспективи для їх удосконалення;

законодавчо-правові та адміністративні вимоги по проведенню протиепідемічних заходів; посадових осіб, які відповідальні за їх організацію, права та обов'язки цих осіб;

сучасні уявлення по епідеміології та профілактиці окремих інфекцій, які найбільш актуальні для військ на мирний та воєнний час;

профілактика та шляхи ліквідації харчових отруєнь;

основи дезінфекції, стерилізації та санітарної обробки.

Після вивчення дисципліни слухачі повинні вміти:

оцінювати санітарно-епідеміологічний стан місць розташування військово-медичних підрозділів та медико-профілактичних установ, виходячи з загальних критеріїв оцінки санітарно-епідеміологічного стану військ та району їх розташування;

вміння організовувати дотримання протиепідемічного режиму у військово-медичних підрозділах та установах Служби превентивної медицини;

розробляти документи по плануванню та організації профілактичних і протиепідемічних заходів у військах в мирний та воєнний час, у також в умовах проведення АТО (ООС);

організовувати імунопрофілактику та екстрену профілактику;

організовувати проведення дезінфекції, дезінфекції, дератизації та стерилізації медичного майна;

проводити оцінку бактеріологічної обстановки в умовах застосування бактеріологічної зброї та в умовах проведення АТО (ООС).

Результати навчання:

Кінцевою метою вивчення дисципліни є набуття слухачами практичних навичок з організації проведення профілактичних і протиепідемічних заходів у військових частинах:

знання законодавчих актів і нормативно-технічних документів, що регламентують діяльність військово-медичних підрозділів та установ Служби превентивної медицини;

вміння проводити епідеміологічне обстеження вогнищ інфекційних захворювань та обґрунтовувати заходи по їх ліквідації;

вміння розробляти документи по плануванню та організації профілактичних і протиепідемічних заходів в військах на мирний та воєнний час;

вміння організовувати проведення дезінфекції і стерилізації в медико-профілактичних установах;

вміння організовувати дотримання протиепідемічного режиму у військово-медичних підрозділах та установах Служби превентивної медицини;

Зазначені практичні навички формуються на кожному занятті з навчальної практики під керівництвом викладача.

5. Пререквізити

Вміння працювати на ПЕОМ, здійснювати пошук інформації у глобальній мережі Інтернет, використовувати сучасні інформаційні технології.

«Військова епідеміологія» як навчальна дисципліна ґрунтується на вивченні слухачами УВМА таких дисциплін як: загальна тактика, організація медичного забезпечення військ, управління повсякденною діяльністю медичної служби й інтегрується з цими дисциплінами.

6. Тривалість курсу

Обсяг дисципліни: 2 кредита ECTS 60 годин.
Лекцій: 8 годин.
Групові заняття: 8 годин.
Практичних занять: 22 годин.
Форма контролю: модульний контроль, залік.

Теми що розглядаються:

Кредитний модуль 1.

Змістовний модуль 1. Загальні питання військової епідеміології. Організація та особливості профілактичних заходів, протибактеріологічного та протиепідемічного забезпечення ЗС України.

Тема 1. Предмет, задачі і методи військової епідеміології

Тема 2. Поняття про епідемічний процес

Тема 3. Організація протиепідемічного забезпечення частин і підрозділів у мирний і воєнний час та в умовах проведення АТО та ООС. Задачі медичної служби по організації і проведенню протиепідемічних заходів у військових частинах і закладах на мирний і воєнний час та в умовах проведення АТО та ООС.

Тема 4. Теоретичні і організаційні основи щеплення та термінової профілактики інфекційних хвороб.

Тема 5. Основні принципи протибактеріологічного захисту військ

Тема 6. Організація та проведення санітарно-епідеміологічної та бактеріологічної розвідки з урахуванням досвіду проведення АТО

Тема 7. Дезінфекція, стерилізація і санітарна обробка у військовій частині.

Змістовний модуль 2. Спеціальна епідеміологія в ЗС України.

Тема 8. Епідеміологія і профілактика інфекцій з аерозольним механізмом передачі.

Тема 9. Епідеміологія та профілактика інфекцій з фекально-оральним механізмом передачі.

Тема 10. Епідеміологія та профілактика інфекцій з різними механізмами передачі.

7. Інформація про викладача

Викладач	Огороднійчук Ірина Володимирівна
Вчений ступінь	доктор медичних наук
Посада	професор кафедри
Наукові інтереси	Епідеміологія, соціальна медицина
Контактний телефон викладача	0505813677
E-mail викладача	Iro4ka.ogo@ukr.net

8. Методи викладання

денна форма навчання:

− фронтальна форма навчання, коли усі слухачі під контролем викладача виконують одне і теж завдання одночасно;

− індивідуальна форма навчання, коли слухачі виконують завдання послідовно, один за одним.

При цьому, залежно від необхідності досягнення рівнів знання чи вміння викладач повинен використовувати наступні методи:

− пояснювально-ілюстраційний метод, при якому викладач доводить готову інформацію різними засобами, а слухачі її сприймають, усвідомлюють та фіксують у пам'яті. Цей метод є одним із найбільш економічних способів передачі знань, передбачає використання таких засобів інформації, як слово (усне і друковане), різні наочні посібники, плакати, відео- і кінофільми, комп'ютерний ілюстраційний матеріал і т. ін. Знання, які отримані в результаті реалізації цього методу не формують вміння, цей метод використовується для досягнення рівня “Знати”;

− репродуктивний метод, головною ознакою якого є доведення і повторення способу діяльності, згідно завдання викладача.

– проблемне викладання використовується викладачем при постановці проблеми перед тими, хто навчається і подальшого її вирішення, але при цьому викладач показує шляхи рішення, розкриває хід своєї думки. Цей метод повинен застосовуватись викладачем під час проведення практичних занять. Безпосереднім результатом проблемного викладання повинно бути засвоєння слухачем способу і логіки вирішення конкретної проблеми, але ще без вміння застосовувати їх самостійно. Цей метод навчає слухачів способу отримання знань. З його допомогою вони отримують навички творчого мислення.

- частково-пошуковий (евристичний) метод служить меті поступового наближення слухачів до самостійного вирішення проблем шляхом попереднього навчання виконання окремих елементів рішення. Використовується при виконанні практичних завдань щодо прогнозування соціально-педагогічних ситуацій у військовому колективі, коли спосіб пошуку оптимального рішення визначає викладач, але рішення находить сам слухач.

- винахідницький метод є необхідним для повноцінного засвоєння досвіду творчої діяльності. Викладач використовує його для забезпечення

творчого застосування знань, оволодіння методами наукового пізнання, формування риси творчої діяльності є умовою формування зацікавленості, потребу в такій формі діяльності. Формами застосування цього методу є: завдання на самопідготовку.

9. Політика курсу

Слухач повинен:

- вчасно приходити на заняття.
- у випадку пропуску лекційних / практичних занять без поважної причини, слухач може бути не допущений до підсумкового контролю (заліку), або його підсумкова оцінка буде знижена;
- добросовісно готуватися до усіх видів поточного та підсумкового контролю;
- брати активну участь у практичних заняттях;
- бути толерантним у спілкуванні з викладачем та іншими слухачами, зокрема під час обговорення питань на лекційних, практичних та семінарських заняттях;
- слухач може перескласти підсумкову контрольну роботу у випадку отримання оцінки «незадовільно»;
- у випадку порушення норм академічної доброчесності під час виконання завдань поточного чи підсумкового контролю, слухач отримає «0» балів.
- неухильно дотримуватися правил внутрішнього розпорядку навчального закладу; інших видів політики, передбаченої нормативними документами, що регулюють навчальний процес в УВМА.

Якщо слухач має претензії до викладача через оцінювання, якість надання послуг тощо, спершу треба повідомити про це самого викладача; якщо проблему не вдалося вирішити, слухач має право звернутися до начальника кафедри чи керівництва факультету.

10. Види контролю знань та методи їх проведення

Складовою частиною процесу навчання є система контролю та звітності слухачів за якістю засвоєння навчального матеріалу. Головна мета контролю полягає у забезпеченні наукового рівня придбаних слухачами знань, міцності сформованих у них вмінь та навичок.

Види контролю:

- поточний контроль базових знать;
- самоконтроль
- підсумковий (залік з кредитного модулю).

Методи оцінювання результатів навчання

1. Індивідуальне усне опитування.
2. Тестовий контроль.

3. Вирішення типових практичних завдань.

4. Письмовий теоретичний контроль.

5. Індивідуальний контроль практичних дій та отриманих результатів

Методи поточного контролю: усне опитування, письмовий експрес контроль, виступи при обговоренні питань на практичних заняттях;

Методи модульного контролю: письмовий експрес контроль, контрольне завдання;

Методи самоконтролю: питання самоконтролю;

Методи підсумкового контролю: залік.

Складовою частиною процесу навчання є система контролю та звітності слухачів за якістю засвоєння навчального матеріалу. Головна мета контролю полягає у забезпеченні наукового рівня придбаних слухачами знань, міцності сформованих у них вмінь та навичок.

Контроль успішності та якості підготовки слухачів включає:

− вхідний контроль;

− поточний контроль;

− самоконтроль;

− підсумковий контроль (залік).

Кількість контрольних заходів, форми їх проведення, періодичність доводяться до слухачів на початку вивчення дисципліни та навчального семестру.

Вхідний контроль – проводиться для визначення базового рівня знань слухачів на початку вивчення дисципліни.

Поточний контроль – проводиться науково-педагогічними (педагогічними) працівниками на всіх видах навчальних занять у формі усного опитування або письмового експрес-контролю (летючки) під час виступів слухачів при обговоренні питань на семінарських і практичних заняттях, у формі комп'ютерного тестування, а також індивідуальних завдань, передбачених робочою програмою модуля (навчальної дисципліни).

Основна мета поточного контролю – постійне отримання викладачем інформації про якість засвоєння слухачами матеріалу навчальної дисципліни, перевірка готовності слухачів до виконання наступних навчальних завдань, а також управління їх навчальною мотивацією.

Результати поточного контролю є основною інформацією під час проведення диференційованого заліку (модульного контролю) і враховуються науково-педагогічним (педагогічним) працівником при визначенні підсумкової оцінки з даної навчальної дисципліни. Результати поточного контролю фіксуються в журналі обліку навчальних занять за 4-бальною шкалою.

Самоконтроль призначений для самооцінки слухачами якості засвоєння навчального матеріалу з конкретного розділу (теми) навчальної дисципліни.

З цією метою в навчальних посібниках для кожної теми (розділу), а також у завданнях на самостійну підготовку передбачаються питання для самоконтролю.

Підсумковий контроль (диференційований залік) це контроль знань, вмінь, навичок слухачів після вивчення логічно завершеної частини (змістового модуля) програми навчальної дисципліни. Підсумковий контроль може проводитися у формі усного опитування, контрольної роботи, тестування тощо.

Підсумковий контроль проводиться у вигляді диференційованого заліку в термін, встановлений графіком навчального процесу (в ході останнього навчального заняття наприкінці вивчення блоку змістового модулю протягом 90 хвилин) та в обсязі навчального матеріалу, визначеному робочою програмою навчальної дисципліни.

Підсумковий контроль є обов'язковим. За результатами поточного контролю слухач не може бути звільненим від підсумкового контролю.

Слухач, який на підсумковому контролі отримав оцінку “незадовільно”, повинен скласти його повторно і отримати позитивну оцінку. Слухач не може повторно складати підсумковий контроль з метою підвищення оцінки.

У разі порушення слухачем встановленого порядку здійснення контрольного заходу (списування, підміна завдання, використання недозволених матеріалів чи засобів) викладач відстороняє цього слухача від виконання завдання, робить позначку в журналі обліку навчальних занять, оцінює його роботу в нуль балів (незадовільно).

Слухачам забороняється обмінюватись інформацією у будь-якій формі, або використовувати інші матеріали та засоби, крім дозволених.

Відмова слухача від відповіді на білет (тест) оцінюється як незадовільна відповідь.

Форма проведення заліку (усна, письмова, комбінована, тестування тощо), зміст і структура контрольних завдань та критерії оцінювання обговорюються на засіданні кафедри і затверджуються начальником кафедри не пізніше ніж за місяць до початку складання контрольного заходу.

Оцінювання результатів підсумкового контролю навчальних досягнень слухачів здійснюється за 100-бальною шкалою, за шкалою ЄКТС та національною шкалою.

11. Шкала оцінок

Розрахунок шкали рейтингової оцінки (в балах) кредитного модуля – рейтингова оцінка (в балах) за дисципліну складається з суми всіх отриманих балів, але не більше 100.

Рейтингова оцінка слухача з дисципліни складається з балів, що він отримує за:

1. Відповіді на заняттях;
2. Виконання практичних вправ та нормативів;

3. Відповідь на заліку;

4. Штрафні та заохочувальні бали.

Система рейтингових (вагових) балів та критерії оцінювання:

Оцінювання на змістовому модулі (семінари).

Ваговий бал за одну відповідь дорівнює – вазі теми у дисципліні:

– повна та обґрунтована відповідь на запитання – максимально можлива кількість балів;

– повна відповідь на запитання – середня кількість балів;

– неповна відповідь на запитання – мінімальна кількість балів;

– відсутня відповідь на запитання – 0.

Робота на практичних заняттях.

Ваговий бал за одну відповідь дорівнює – вазі теми у дисципліні:

– повне та самостійне виконання практичного завдання – максимально можлива кількість балів;

– неповне, але самостійне виконання практичного завдання – середня кількість балів;

– виконання практичного завдання за допомогою викладача – мінімальна кількість балів;

– слухач не здатний виконати практичне завдання навіть за допомогою викладача – 0.

Залік.

Максимальна кількість балів за залік дорівнює: 40 балів:

– правильно та повністю виконані всі завдання контрольного роботи: 35-40 балів;

– частково виконані завдання контрольної роботи: 20-34 бали;

– завдання контрольної роботи виконані з помилками: 5-19 балів;

– завдання контрольної роботи не виконані: 0 балів.

Штрафні та заохочувальні бали.

Сума штрафних, так і заохочувальних балів не має перевищувати: 10 балів:

– активна участь в роботі на практичних та групових заняттях: + 1 бал;

– виконання завдань з удосконаленням методичних та дидактичних матеріалів з дисципліни: +1 - +3 бали;

– відсутність на практичному зайнятті без поважної причини: – 1 бал;

– відсутність на контрольній роботі без поважної причини: – 5 балів.

Розрахунок шкали рейтингової оцінки (у балах) кредитного модуля – рейтингова оцінка (у балах) за дисципліну складається з суми всіх отриманих балів, але не більше 100.

Для визначення оцінки за шкалою ЄКТС та національною шкалою рейтингова оцінка (в балах) кредитного модуля переводиться згідно з таблицею. Переведення балів внутрішньої 100-бальної шкали в національну та шкалу ЄКТС здійснюється у наступному порядку:

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Значення R	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за національною шкалою
90 – 100	A	відмінно
82 – 89	B	добре
75 – 81	C	
66 – 74	D	задовільно
60 – 65	E	
47 – 59	FX	незадовільно
1 – 46	F	

Отримані результати вносить до відомості обліку успішності.

12. Структура та розподіл навчального часу з тем і видів навчальних занять з навчальної дисципліни «Військова епідеміологія»

№ № з/п	Види навчальних занять, індивідуальні завдання та їх номери, контрольні заходи	Кількість годин	Із них		Номери семестрів, назва змістового модуля, тем і занять, навчальн питання	Матеріально-технічне забезпечення	Інформаційно-методичне забезпечення
			Навчальні заняття	Самостійна робота			
1	2	3	4	5	6	7	8
Кредитний модуль 1. Семестр 1							
Змістовий модуль 1. Загальні питання військової епідеміології. Організація та особливості профілактичних заходів, протибактеріологічного та протиепідемічного забезпечення ЗС України.							
Тема 1. Предмет, задачі і методи військової епідеміології.							
1	Лекція	2	2		1. Військова епідеміологія як наука. 2. Об'єкт, предмет, задачі і методи військової епідеміології (науковий метод, епідеміологічний, лабораторний, статистичний, епідеміологічний експеримент, моделювання епідемічного процесу). 3. Розділи військової епідеміології. 4. Основні етапи розвитку теорії і практики військової епідеміології. 5. Зв'язок військової епідеміології з іншими науками.	Презентація лекції Infocus	1,2,3,9,15,19,29,31,35, 36,39,43,46 Додаткова: 4,7,9
2	Практичне заняття		2		1. Епідеміологічна діагностика. 2. Ретроспективний епідеміологічний аналіз. 3. Поточний (оперативний) епідеміологічний аналіз. 4. Моделювання епідемічного процесу.	Методичні розробки з аудиторних занять	1,2,3,9,15,19,29,31,35, 36,39,43,46 Додаткова: 4,7,9
3	Самостійна робота			2	1. Об'єкт, предмет, задачі і методи військової епідеміології (науковий метод, епідеміологічний, лабораторний, статистичний, епідеміологічний експеримент, моделювання епідеміологічного процесу). 2. Значення військової епідеміології в забезпеченні боєздатності Збройних Сил в умовах проведення АТО/ООС.	Методичні розробки з самостійної позааудиторної роботи	1,2,3,9,15,19,29,31,35, 36,39,43,46 Додаткова: 4,7,9

1	2	3	4	5	6	7	8
Тема 2. Поняття про епідемічний процес.							
4	Практичне заняття		2		1. Основні ланки епідемічного процесу. 2. Схема перебігу епідемічного процесу при антропонозах і зоонозах. 3. Єдність джерела інфекції і його характеристика по категоріях і строках заразності. Значення органотропності збудника. 4. Механізм, фактори і шляхи передачі збудника. Стадії механізму передачі. Типи механізмів передачі при антропонозах і зоонозах (аерозольний, фекально-оральний, трансмісивний, контактний). 5. Поняття про сприйнятливість, резистентність і імунітет. Значення колективного імунітету для перебігу епідемічного процесу. 6. Форми проявлення епідемічного процесу (спорадична, епідемічна захворюваність, спалах, епідемія, пандемія). Типи епідемій. 7. Поняття про епідемічне вогнище.	Методичні розробки з аудиторних занять	1,2,15,16,19,20,23,24, 29,31,33,35,37,38,42, 43,46 Додаткова: 6,10
5	Самостійна робота			2	1. Еволюція епідемічного процесу. 2. Механізм, фактори і шляхи передачі збудника. 3. Стадії механізму передачі. 4. Типи механізмів передачі при антропонозах і зоонозах (аерозольний, фекально-оральний, трансмісивний, контактний). 5. Поняття про сприйнятливість, резистентність і імунітет. 6. Форми проявів епідемічного процесу (спорадична, епідемічна захворюваність, спалах, епідемія, пандемія). 7. Типи епідемій.	Методичні розробки з самостійної позааудиторної роботи	1,2,15,16,19,20,23,24, 29,31,33,35,37,38,42, 43,46 Додаткова: 6,10
Тема 3. Організація протиепідемічного забезпечення частин і підрозділів у мирний і воєнний час та в умовах проведення АТО (ООС). Задачі медичної служби по організації і проведенню протиепідемічних заходів у військових частинах і закладах на мирний і воєнний час та в умовах проведення АТО (ООС).							

6	Лекція	2	2		1. Принципові положення організації протиепідемічного забезпечення та типові протиепідемічні заходи в ЗС України. 2. Задачі медичної служби по організації та проведенню протиепідемічного забезпечення військ в мирний та воєнний час та в умовах проведення АТО/ООС. 3. Особливості організації протиепідемічних заходів у воєнний час та в умовах проведення АТО/ООС. 4. Можливий вплив чинників бойової обстановки на проведення протиепідемічних заходів.	Презентація лекції Infocus	1,2,3,4,9,10,18,20,24, 29,31,33,35,41,42,46, 50,51 Додаткова: 1,6,9
7	Практичне заняття		2		1. Задачі медичної служби по організації та проведенню протиепідемічного забезпечення військ в мирний та воєнний час та в умовах проведення АТО/ООС. 2. Джерела заносу інфекційної захворюваності у війська та фактори, які сприяють їх розповсюдженню серед особового складу. 3. Протиепідемічні заходи в збройних силах щодо джерел інфекції. 4. Протиепідемічні заходи в збройних силах щодо механізму передачі інфекції. 5. Протиепідемічні заходи в збройних силах щодо сприйнятливого організму.	Методичні розробки з аудиторних занять	1,2,3,4,9,10,18,20,24, 29,31,33,35,41,42,46, 50,51 Додаткова: 1,6,9
8	Семінарське заняття		2		Задачі медичної служби по організації та проведенню протиепідемічного забезпечення військ в мирний та воєнний час та в умовах проведення АТО/ООС. 2. Джерела заносу інфекційної захворюваності у війська та фактори, які сприяють їх розповсюдженню серед особового складу. 3. Протиепідемічні заходи в збройних силах щодо джерел інфекції.	Методичні розробки з аудиторних занять	1,2,3,4,9,10,18,20,24, 29,31,33,35,41,42,46, 50,51 Додаткова: 1,6,9

9	Самостійна робота				1. Можливий вплив чинників (швидкоплинність, несподіваність, невизначеність, жорстокість) бойової обстановки на проведення протиепідемічних заходів. 2. Зміст плану заходів по протиепідемічному забезпеченню військ.	Методичні розробки з самостійної позааудиторної роботи	1,2,3,4,9,10,18,20,24, 29,31,33,35,41,42,46, 50,51 Додаткова: 1,6,9
Тема 4. Теоретичні і організаційні основи щеплення та термінової профілактики інфекційних хвороб.							
10	Лекція	2	2		1. Організаційні та методичні основи імунопрофілактики інфекційних захворювань у військах. 2. Основні положення щодо імунопрофілактики інфекційних хвороб в системі охорони здоров'я. 3. Значення щеплення та термінової профілактики в загальній системі боротьби з інфекційною захворюваністю.	Презентація лекції Infocus	2,5,6,7,8,9,12,16,27, 29,31,33,35,41,44,46, 50
11	Семінарське заняття		2		1. Нормативно-правові документи, які регламентують проведення щеплень. 2. Комплексна вакцинопрофілактика. 3. Імунокорекція. 4. Організаційні та проведення імунопрофілактики інфекційних захворювань у польових умовах. 5. Робота тимчасового пункту щеплення.	Методичні розробки з аудиторних занять	2,5,6,7,8,9,12,16,27, 29,31,33,35,41,44,46, 50
12	Практичне заняття		2		1. Порядок проведення щеплень у військовій частині. 2. Основні види препаратів, які використовуються для специфічної профілактики інфекційних захворювань у ЗС. 3. Вимоги до збереження та транспортування імунобіологічних препаратів. 4. Методи введення препаратів, які використовуються для специфічної профілактики інфекційних захворювань у ЗС. 5. Протипоказання та ускладнення при проведенні імунопрофілактики.	Методичні розробки з аудиторних занять	2,5,6,7,8,9,12,16,27, 29,31,33,35,41,44,46, 50

13	Самостійна робота			2	1. Організація імунопрофілактики в арміях іноземних країн і Збройних Силах України. 2. Щеплення особовому складу ЗСУ (календар щеплень).	Методичні розробки з самостійної позааудиторної роботи	2,5,6,7,8,9,12,16,27, 29,31,33,35,41,44,46, 50
Тема 5. Основні принципи протибактеріологічного захисту військ							
14	Семінарське заняття		2		1. Сучасне уявлення про бактеріологічну (біологічну) зброю, засоби та тактику її застосування. 2. Характеристика ураження БЗ. 3. Основні положення протибактеріологічного захисту військ. 4. Зміст та організація основних заходів протибактеріального захисту у період загрози застосування противником БЗ. 5. Характер режимно-обмежувальних заходів у осередках БЗ.	Методичні розробки з аудиторних занять	1,2,11,14,16,17,26,28, 31,34,35,38,42,46
15	Практичне заняття		2		1. Визначення, задачі та організація санітарно-епідеміологічної та бактеріологічної розвідки. Основні відмінності між ними. 2. Вимоги, які висуваються до санітарно-епідеміологічної та бактеріологічної розвідки. 3. Оцінка санітарно-епідеміологічного стану військ та району бойових дій. 4. Епідеміологічний прогноз.	Методичні розробки з аудиторних занять	1,2,11,14,16,17,26,28, 31,34,35,38,42,46
16	Самостійна робота			2	1. Організація протибактеріологічного захисту в Україні. 2. Вплив на організацію та проведення бактеріологічної розвідки особливостей уражуючої дії біологічної зброї.	Методичні розробки з самостійної позааудиторної роботи	1,2,11,14,16,17,26,28, 31,34,35,38,42,46

Тема 6. Організація та проведення санітарно-епідеміологічної та бактеріологічної розвідки з урахуванням досвіду проведення АТО (ООС)							
17	Лекція	2	2		1. Визначення, задачі та організація санітарно-епідеміологічної та бактеріологічної розвідки. 2. Основні відмінності між ними. 3. Вимоги, які пред'являються до санітарно-епідеміологічної та бактеріологічної розвідки. 4. Оцінка санітарно-епідеміологічного стану військ та району бойових дій. 5. Епідеміологічний прогноз.	Презентація лекції Infocus	1,9,13,18,29,31,35,38, 40,42,50
18	Семінарське заняття		2		1. Санітарно-епідеміологічна оцінка військ та району їх розташування. 2. Благополучний санітарно-епідеміологічний стан частини та району розташування військ. 3. Нестійкий санітарно-епідеміологічний стан частини та району розташування військ. 4. Неблагополучний санітарно-епідеміологічний стан частини та району розташування військ. 5. Надзвичайний санітарно-епідеміологічний стан частини та району розташування військ. 6. Роль СЕЗ при проведенні бактеріологічної розвідки.	Методичні розробки з аудиторних занять	1,9,13,18,29,31,35,38, 40,42,50
19	Практичне заняття		2		1. Організація та проведення санітарно-епідеміологічної розвідки. 2. Організація і проведення бактеріологічної розвідки у військах. 3. Визначення і задачі бактеріологічної розвідки, вимоги до неї. 4. Санітарно-епідеміологічна розвідка та спостереження за природно-осередковими інфекціями. 5. Відбір проб із об'єктів навколишнього середовища, від хворих і трупів людей (тварин) для специфічної індикації бактеріологічних засобів.	Методичні розробки з аудиторних занять	1,9,13,18,29,31,35,38, 40,42,50

20	Самостійна робота			2	1. Сучасні уявлення про організацію та проведення санітарно-епідеміологічної розвідки під час стихійних лих і техногенних катастроф, що призводять до надзвичайних станів. 2. Вплив на організацію та проведення бактеріологічної розвідки особливостей вражаючої дії біологічної зброї.	Методичні розробки з самостійної позааудиторної роботи	1,9,13,18,29,31,35,38, 40,42,50
Тема 7. Дезінфекція, стерилізація і санітарна обробка у військовій частині.							
21	Семінарське заняття		2		1. Дезінфекція як наука, її основні розділи. 2. Стерилізація. Організація та проведення дезінфекції та стерилізації. 3. Санітарна обробка особового складу. Табельне оснащення для її проведення. 4. Організація та порядок проведення часткової санітарної обробки і часткового знезараження озброєння, техніки і транспорту, обмундирування, взуття, оснащення та індивідуальних засобів захисту. 5. Організація та проведення повної спеціальної та санітарної обробки в ході усунення наслідків застосування противником біологічної зброї. 6. Контроль якості заходів, що проводяться.	Методичні розробки з аудиторних занять	1,2,4,13,15,16,19,20, 21,22,24,28,29,32,35, 38,42,46 Додаткова: 4
22	Практичне заняття		2		1. Ціль, види, засоби та методи дезінфекції. 2. Дезінфекційна апаратура. 3. Методи, об’єкти та порядок проведення стерилізації. 4. Засоби і методи дезінсекції та дератизації. Камерна дезінфекція та дезінсекція. 5. Часткова, повна спеціальна обробка в умовах бойових дій.	Методичні розробки з аудиторних занять	1,2,4,13,15,16,19,20, 21,22,24,28,29,32,35, 38,42,46 Додаткова: 4
23	Самостійна робота			2	1. Роль санітарно-епідеміологічних установ в організації та проведенні санітарної та спеціальної обробок.	Методичні розробки з самостійної роботи	1,2,4,13,15,16,19,20, 21,22,24,28,29,32,35, 38,42,46

Змістовний модуль 2. Спеціальна епідеміологія в ЗС України.							
Тема 8. Епідеміологія і профілактика інфекцій з аерозольним механізмом передачі.							
24	Практичне заняття		2		1. Розповсюдження, військово-епідеміологічна значимість та етіологічна структура грипу та ГРВІ. 2. Клінічні ознаки грипу, парагрипу, аденовірусних та бактеріальних інфекцій. 3. Джерела інфекцій та шляхи передачі захворювання. 4. Заходи профілактики та боротьби.	Методичні розробки з аудиторних занять	1,2,15,16,19,23,29,30, 32,33,43,44,45,46,47, 48,49 Додаткова: 4,7,10
25	Самостійна робота			2	1. Військово-епідеміологічна значимість ангіни, дифтерії, менінгококової інфекції, профілактика. 2. Особливості проведення протиепідемічних заходів з локалізації та ліквідації епідемічних спалахів кору, вітряної віспи, краснухи та епідемічного паротиту. 3. Епідеміологія та профілактика туберкульозу.	Методичні розробки з самостійної позааудиторної роботи	1,2,15,16,19,23,29,30, 32,33,43,44,45,46,47, 48,49 Додаткова: 4,7,10
Тема 9. Епідеміологія та профілактика інфекцій з фекально-оральним механізмом передачі.							
26	Практичне заняття		2		1. Етіологія, патогенез, епідеміологія черевного тифу та паратифів, їх військово-епідеміологічна значимість. 2. Етіологія, патогенез, характеристика джерел захворювань та механізм передачі бактеріальної дизентерії, її військово-епідеміологічна значимість. Особливості клінічних проявів в залежності від виду збудників. 3. Профілактика дизентерії та ліквідація захворювань в умовах військової частини. 4. Диспансерний нагляд за особами, які перехворіли гострими кишковими інфекціями. 5. Етіологія, патогенез, епідеміологія холери. Епідеміологічні особливості холери Ель-Тор. 6. Система боротьби з холерою в Збройних Силах. 7. Фактори передачі. Профілактичні та протиепідемічні заходи. Сучасні уявлення про етіологію, патогенез, епідеміологію вірусного гепатиту А. Проведення профілактичних та протиепідемічних заходів.	Методичні розробки з аудиторних занять	1,2,15,16,19,23,29,30, 32,33,43,44,45,46,47, 48,49 Додаткова: 4,7,10

27	Самостійна робота			2	1. Етіологія, патогенез, епідеміологія холери. Епідеміологічні особливості холери Ель-Тор. 2. Система боротьби з холерою в Збройних Силах. Фактори передачі. Профілактичні та протиепідемічні заходи. 3. Сучасні уявлення про етіологію, патогенез, епідеміологію вірусного гепатиту А. Проведення профілактичних та протиепідемічних заходів.	Методичні розробки з самостійної позааудиторної роботи	1,2,15,16,19,23,29,30, 32,33,43,44,45,46,47, 48,49 Додаткова: 4,7,10
Тема 10. Епідеміологія та профілактика інфекцій з різними механізмами передачі.							
28	Практичне заняття		2		1. Епідеміологія та профілактика ботулізму. Військово-тактична характеристика ботулотоксина. 2. Джерело інфекції та механізм передачі збудника інфекції при правцю. 3. Профілактичні та протиепідемічні заходи при правцю. 4. Специфічна терапія та специфічна профілактика правцю.	Методичні розробки з аудиторних занять	1,2,15,16,19,23,29,30, 32,33,43,44,45,46,47, 48,49 Додаткова: 4,7,10
29	Самостійна робота			2	1. Епідеміологія і профілактика кров'яних зоонозних інфекцій з трансмісивним механізмом передачі. 2. Епідеміологія і профілактика деяких зоонозних інфекцій з нетрансмісивним механізмом передачі збудника.	Методичні розробки з самостійної позааудиторної роботи	1,2,15,16,19,23,29,30, 32,33,43,44,45,46,47, 48,49 Додаткова: 4,7,10

13. Завдання для самостійної роботи.

Реферати (доповіді, повідомлення):

1. Принципові положення організації протиепідемічного забезпечення та типові протиепідемічні заходи в ЗС України.
2. Визначення, задачі та організація санітарно-епідеміологічної та бактеріологічної розвідки. Основні відмінності між ними.
3. Основні положення щодо імунопрофілактики інфекційних хвороб в системі охорони здоров'я. Нормативно-правова база.
4. Організація імунопрофілактики в арміях іноземних країн і Збройних Силах України. Нормативно-правова база.
5. Розповсюдження, військово-епідеміологічна значимість та етіологічна структура грипу та ГРВІ.
6. Епідеміологія і профілактика кров'яних зоонозних інфекцій з трансмісивним механізмом передачі.
7. Особливості проведення протиепідемічних заходів з локалізації та ліквідації епідемічних спалахів кору, вітряної віспи, краснухи та епідемічного паротиту.
8. Дезінфекція як наука, її основні розділи. Ціль, види, засоби та методи дезінфекції.

14. Питання до заліку

1. Завдання епідеміології на сучасному етапі.
2. Основні ланки епідемічного процесу: джерело інфекції, механізм передачі, сприйнятливий організм.
3. Вчення про механізм передачі Л.В. Громашевського.
4. Прояви епідемічного процесу при інфекційних захворюваннях.
5. Поняття про сприйнятливість, резистентність і імунітет. Значення колективного імунітету для перебігу епідемічного процесу.
6. Форми проявів епідемічного процесу.
7. Завдання медичної служби щодо організації та проведення протиепідемічних заходів у військових частинах у мирний, воєнний час та в умовах проведення АТО/ООС.
8. Джерела заносу інфекційної захворюваності у війська та фактори, які сприяють їх розповсюдженню серед особового складу.
9. Зміст окремих груп протиепідемічних заходів, що спрямовані на джерело збудника інфекції, механізм передачі, сприйнятливість організму.
10. Нормативно-правові документи, які регламентують проведення щеплень.
11. Організація щеплень у Збройних Силах України.
12. Термінова профілактика, її значення для військ, схеми термінової профілактики.
13. Організація роботи тимчасового пункту щеплення.
14. Організація та проведення імунопрофілактики у польових умовах.

15. Поняття, розділи та методи дезінфекції. Організація дезінфекційних заходів у військовій частині.
16. Поняття, засоби та методи дезінсекції.
17. Поняття, засоби та методи дератизації.
18. Організація санітарної обробки у військовій частині.
19. Організація проведення спеціальної обробки в польових умовах.
20. Основні положення протибактеріологічного захисту військових частин та лікувальних закладів.
21. Характер режимно-обмежувальних заходів у осередках бактеріологічного зараження.
22. Задачі та організація санітарно-епідеміологічної розвідки.
23. Задачі та організація бактеріологічної розвідки.
24. Оцінка санітарно-епідеміологічного стану військової частини та району її розташування.
25. Епідеміологія, профілактика, організація протиепідемічних заходів проти грипу та ГРЗ, їх значення для військ.
26. Епідеміологія, профілактика, організація протиепідемічних заходів при гострих тонзилітах, їх значення для військ.
27. Епідеміологія, профілактика, організація протиепідемічних заходів при менінгококовій інфекції, її значення для військ.
28. Епідеміологія, профілактика, організація протиепідемічних заходів при дифтерії, її значення для військ.
29. Епідеміологія, профілактика, організація протиепідемічних заходів при туберкульозі, його значення для військ.
30. Епідеміологія, профілактика, організація протиепідемічних заходів при шигельозі та його значення для військ.
31. Епідеміологія, профілактика, організація протиепідемічних заходів при черевному тифі, його значення для військ.
32. Епідеміологія, профілактика, організація протиепідемічних заходів при холері, її значення для військ.
33. Епідеміологія, профілактика, організація протиепідемічних заходів при сибірці, її значення для військ.
34. Епідеміологія, профілактика, організація протиепідемічних заходів при вірусному гепатиті А, його значення для військ.
35. Епідеміологія, профілактика, організація протиепідемічних заходів при ботулізмі, його значення для військ.
36. Епідеміологія, профілактика, організація протиепідемічних заходів при правцю, його значення для військ.
37. Епідеміологія, профілактика, організація протиепідемічних заходів при чумі, її значення для військ.
38. Епідеміологія, профілактика, організація протиепідемічних заходів при висипному тифі, його значення для військ.

15. Рекомендована література

Основна література:

1. Закон України 4004-XII від 24.03.99 р. «Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення».
2. Закон України «Про захист населення від інфекційних хвороб» №1645-III від 06.04.2000 р.
3. Указ Президента України №400 від 06.04.2011 р. «Про затвердження Положення про державну санітарно-епідеміологічну службу України»
4. Постанова КМУ №893 від 22.08.2011 р. «Про затвердження Правил санітарної охорони території України».
5. Наказ Міністерства Охорони здоров'я України № 595 від 16.09.2011 р. "Про порядок проведення профілактичних щеплень в Україні та контроль якості й обігу медичних імунобіологічних препаратів ".
6. Наказ Міністерства Охорони здоров'я України № 551 від 11.08.2014 р. "Про удосконалення проведення профілактичних щеплень в Україні"
7. Наказ директора Департаменту з питань охорони здоров'я Міністерства оборони України №32 від 04.04.2005 р. "Про введення в дію Плану профілактичних щеплень особовому складу Збройних Сил України на мирний час".
8. Наказ Міністерства оборони України 06.08.2014 № 508 Про затвердження Положення про організацію медичного забезпечення військовослужбовців Збройних Сил України, які залучаються до участі в міжнародних операціях з підтримання миру і безпеки
9. Наказ Міністра оборони України №235 від 10.05.2007 р. «Про затвердження Положення про організацію та здійснення медичного забезпечення Збройних Сил України за територіальним принципом».
10. Про затвердження Положення про військово-медичні центри Збройних Сил України. Наказ Міністра оборони України від 20.02.2008 р. № 59.
11. Настанова з організації суворого протиепідемічного режиму у військово-медичних закладах (установах) Міністерства оборони України при роботі з особливо небезпечними інфекційними захворюваннями та їх збудниками. – Київ, 2016.
12. „Інструкція щодо проведення профілактичних щеплень особовому складу Збройних Сил України в особливий період та у разі загрози біологічного тероризму" від 16.11.2005 р.
13. Методичні вказівки щодо проведення першочергових заходів при організації санітарно-епідеміологічної розвідки в місцях дислокації підрозділів Збройних Сил України. - Київ, 2015.
14. Брес П. Действия служб общественного здравоохранения в чрезвычайный ситуациях, вызванных эпидемиями. ВОЗ. М., Медицина. 1990.
15. Громашевский Л.В. Общая эпидемиология. М., Медицина. 1965.

16. Дансмор Д.Д. Меры безопасности при вспышках инфекционных болезней. М., Медицина. 1990.

17. Руководство по индикации и идентификации бактериальных (биологических) средств. М., Воениздат. 1989.

18. Керівництво з медичного забезпечення Збройних Сил України. - Київ, 2014. – 595 с.

19. Васильченко А.А. та співавт. Епідеміологія. К., Здоров"я. 1993.

20. Дегтярев А.А. и соавт. Практическая эпидемиология для врачей ВМФ.

21. Сборник инструктивно-методических материалов по дезинфекции, дезинсекции и дератизации. М., Воениздат. 1989.

22. Козлов И.М., Лярский П.П. Руководство по дезинфекции, дезинсекции и дератизации. М., Медицина. 1990 с.

23. Шаблонская Е.А., Чудная Л.М. Управляемые инфекции. К., Здоров'я. 1993

24. Инструкция по организации санитарно-гигиенических и противоэпидемических мероприятий в войсках и среди населения. М., ВИ. 1989.

25. М.А. Андрейчин і співавт. Важливі зоонози. Київ, Здоров'я. 1994.

26. Руководство по ликвидации и идентификации бактериальных (биологических) средств. М., ВИ. 1989.Веденко Б.Г. и соавт.

27. Мельниченко П.И., Огарков П.И., Ишкильдин М.И. Перспективы совершенствования иммунопрофилактики инфекционных болезней в войсках // Воен.-Мед. Журн. - 1999. № 6.

28. О.Д. Крушельницький, М.І. Хижняк. Протиепідемічні заходи в системі боротьби з біологічною зброєю та терором // Проблеми військової охорони здоров’я. - К.: 2002. - Вип. № 10. - С. 25 - 30.

29. Військова гігієна та військова епідеміологія: Навч. посіб. - М.І.Хижняк, О.Д. Крушельницький, Л.І.Бідненко - К.: УВМА, 2008.-740с.

30. Військова епідеміологія з медичною паразитологією: Навч. посіб. для слухачів УВМА IV рівня акредитації / За ред. професора М.І. Хижняка / О.Д. Крушельницький, М.І.Хижняк, - К.: УВМА, 2009.-564с.

31. Військова епідеміологія (загальні питання): Підручник для слухачів УВМА IV рівня акредитації / За ред. професора М.І. Хижняка / В.Л. Савицький, О.Д. Крушельницький, М.І.Хижняк,-К.:УВМА,2010.-524с.

32. Військова епідеміологія (окремі питання): Підручник для слухачів УВМА IV рівня акредитації / За ред. професора М.І. Хижняка / В.Л. Савицький, О.Д. Крушельницький, М.І.Хижняк, - К.:УВМА, 2010.- 404с.

33. Актуальні питання епідеміології та профілактики деяких інфекцій в збройних силах, серед населення України та у світі: Монографія / За ред. професора Ю.В. Рум’янцева / Ю.В. Рум’янцев, В.Л.Савицький, О.Д.Крушельницький, Б.І. Веровчук. – К.: УВМА, 2011. - 327 с.

34. Мікробіологія бактеріальних інфекцій в Збройних Силах України: Навчальний посібник, А. А. Кожокару, Л.І. Філіпенко, В.Л. Савицький, О.М. Іванько, Г.В. Лугова К.: УВМА, 2010. – 164 с.

35. Заходи протиепідемічного захисту в збройних силах та їх дослідження у військовій епідеміології: Навчальний посібник / Ю.В. Рум'янцев, В.Л. Савицький, О.Д. Крушельницький, А. А. Кожокару. – К.: "МП Леся", 2011. - 212 с.

36. Аналітичні дослідження в військовій епідеміології: Навчальний посібник / Ю.В. Рум'янцев, В.Л. Савицький, О.Д. Крушельницький, А. А. Кожокару. – К.: "МП Леся", 2012. - 152 с.

37. Еволюційні аспекти епідемічного процесу в Збройних Силах України: Монографія / За ред. професора Ю.В. Рум'янцева / Ю.В. Рум'янцев, В.Л.Савицький, О.Д.Крушельницький, Б.І. Веровчук. – К.: УВМА, 2012. - 312 с.

38. Військова епідеміологія з епідеміологією надзвичайних ситуацій: підручник / М.А.Андрейчин, О.Д.Крушельницький, В.С.Копча, І.В.Огороднійчук; за ред.М.А.Андрейчина. – Тернопіль: ТДМУ, 2015. – 320 с.

39. Організація медичного забезпечення військ: Підруч. Для студ вищ.мед.закл. освіти України III-IV рівнів акредитації/ За редакцією проф. Бадюка М.І.- К.: « МП Леся», 2014. – 492 с.

40. Бадюк М.І., Нарожнов В.В., Іванов С.В., Котуза А.С. Організація і особливості проведення медичної розвідки на засадах ризик-орієнтовного підходу // Метод.реком. - К.: Вид. МО України, 2005. - 79с.

41. Крушельницький О.Д., Хижняк М.І. Санітарно-епідеміологічне забезпечення багатонаціональних Збройних Сил (БЗС) при здійсненні місій в мирний час і на ТВД // Проблеми військової охорони здоров'я. Збірник наукових праць УВМА. - Вип. 12. - 2002. - С. 65 – 70.

42. Крушельницький О.Д., Хижняк М.І. Особливості планування протиепідемічних заходів в мирний та воєнний час та під час надзвичайних станів // Проблеми військової охорони здоров'я. Збірник наукових праць УВМА. - Вип. 12. - 2002, С. 42 – 49.

43. Епідеміологія: підручник для студ. вищих мед.навч.закладів / М.А.Андрейчин, З.П.Василишин, Н.О.Виноград та інш.; за ред.І.П.Колеснікової. – Вінниця: Нова Книга, 2012 - 576 с.

44. Кожокару А.А., Савицький В.Л., Іванько О.М., Філіпенко Л.І., Лугова Г.В. Актуальні питання профілактики тропічних інфекцій / Навчальний посібник. – К.: СПД Чалчинська Н.В., 2014. – 500 с.

45. Инфекционные болезни: учебник / О.А.Голубовская, М.А.Андрейчин, А.В.Скурба и др.; под ред.О.А.Голубовской. – К.: ВСИ «Медицина», 2014. – 784 с.

46. Епідеміологія: підручник для студ. вищих мед.навч.закладів / М.А.Андрейчин, З.П.Василишин, Н.О.Виноград та інш.; за ред.І.П.Колеснікової. – Вінниця: Нова Книга, 2012 - 576 с.

47. Шаблонская Е.А., Чудная Л.М. Управляемые инфекции. К., Здоров'я. 1993

48. Епідеміологія, діагностика та профілактика гепатитів В і С (вибрані праці співробітників Інституту епідеміології та інфекційних хвороб ім.Л.В.Громашевського). – Київ, 2007. -576 с.

49. Инфекционные и паразитарне болезни развивающихся стран: учебник / под ред. Н.В.Чебышева, С.Г.Пака. – М.: - ГЭОТАР - Медиа, 2007. - 496 с.

50. Методичний посібник з основних питань організації медичного забезпечення Збройних Сил України: Метод. посібник / М.І. Бадюк, В.А. Баркевич, О.Ю. Булах [та ін.] – К.: ДОЗ МО України, 2006. – 499 с.

51. Організація медичного забезпечення збройних сил країн НАТО: Навч. посібник / О.О. Сохін, О.В. Ричка, О.Ю. Булах та ін.; За ред. В.Д. Юрченка, В.В. Вороненка. – К., 2006. – 368 с.

Додаткова

1.Про утворення Військово-цивільного координаційного штабу медичної допомоги. Спільний наказ МОУ, МОЗУ, МВСУ, СБУ, НАМНУ від 13.05.2015 року № 207/272/556/311/34. – Режим доступу: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z0647-15.

2.Медицинская микробиологія, вирусолоргия, иммунология: Учебник / Л.Б,Борисов, А.М.Смирнова, И.С.Фрейдлин и др.; под. ред. Л.Б.Борисова, А.М.Смирновой. – М.: Медицина, 1994. – 528 с.

3.Касьяненко А.М. и соавт. Справочник по эпидемиологиии. Киев., Здоров'я. 1991.

4.Сборник инструктивно-методических материалов по дезинфекции, дезинсекции и дератизации. М., Воениздат. 1989.

5.Смирнов Е.И. и соавт. Войны и эпидемии. М., Медицина. 1988.

6.Шляхов Э.Н. Практическая эпидемиология. Кишенев. 1991.

7.Гончарук Е.И. Общая гигиена. К., Вища школа. 1992.

8.Громашевский Л.В. Избранные труды. К., Здоров'я. 1991.

9. Павловский Е.Н. Учение о природно-очагових инфекциях. М., Медицина. 1983.

Інформаційні ресурси

Перелік ресурсів інформаційно-телекомунікаційної мережі «Інтернет» для освоєння дисципліни:

1. http://library.nlu.edu.ua/BIBLIOTEKA/INTERNET/R_4.htm - сайти наукових бібіліотек України;
2. http://www.library.gov.ua/ - сайт Національної медичної бібліотеки України;
3. http://www.ligazakon.ua/ru/ - законодавча база України;
4. http://www.mil.gov.ua/ - сайт Міністерства оборони України;
5. http://www.nbuv.gov.ua/ - сайт Національної бібліотеки України ім. В.І. Вернадського;
6. http://www.zeppelin-mobile.de/. – ZEPPELIN MOBILE SYSTEME GMBH.
7. http://zakon3.rada.gov.ua/laws - Законодавство України.
8. http://www.moz.gov.ua/ua - сайт Міністерства охорони здоров’я України;
9. https://www.phc.org.ua – Центр Громадського Здоров’я

10. http://www.menr.gov.ua/ - сайт Міністерство екології та природних ресурсів України
11. http://www.dsns.gov.ua/- сайт Державної служби України з надзвичайних ситуацій
12. Військово-медична доктрина України. – Режим доступу: https://uk.wikipedia.org/wiki/Військово-медична_доктрина_України

16. Структурно-логічна схема вивчення навчальної дисципліни

Вивчення цієї дисципліни безпосередньо спирається на:	На результати вивчення цієї дисципліни безпосередньо спираються:
– Загальна тактика – Організація медичного забезпечення військ – Управління повсякденною діяльністю медичної служби	– Військово-польова хірургія; – Військово-польова терапія; – Військова фармація; – Військова гігієна – Військова токсикологія, радіологія та медичний захист

17. Глосарій

вакцинація (щеплення, імунізація) - створення штучного імунітету в людини до певних інфекційних хвороб шляхом введення вакцини чи імуноглобуліну;

інфекційні хвороби - розлади здоров'я людей, що викликаються живими збудниками (вірусами, бактеріями, рикетсіями, найпростішими, грибками, гельмінтами, кліщами, іншими патогенними паразитами), продуктами їх життєдіяльності (токсинами), патогенними білками (пріонами), передаються від заражених осіб здоровим і схильні до масового поширення;

небезпечні інфекційні хвороби - інфекційні хвороби, що характеризуються важкими та (або) стійкими розладами здоров'я в окремих хворих і становлять небезпеку для їх життя та здоров'я;

особливо небезпечні інфекційні хвороби - інфекційні хвороби (у тому числі карантинні: чума, холера, жовта гарячка), що характеризуються важкими та (або) стійкими розладами здоров'я у значної кількості хворих, високим рівнем смертності, швидким поширенням цих хвороб серед населення;

джерело збудника інфекційної хвороби (далі - джерело інфекції) - людина або тварина, заражені збудниками інфекційної хвороби;

дезінфекційні заходи (дезінфекція, дезінсекція, дератизація) - заходи щодо знищення у середовищі життєдіяльності людини збудників інфекційних хвороб (дезінфекція) та їх переносників - комах (дезінсекція) і гризунів (дератизація);

епідемія - масове поширення інфекційної хвороби серед населення відповідної території за короткий проміжок часу;

епідемічна ситуація - показник епідемічного благополуччя території (об'єкта) у певний час, що характеризується рівнем і динамікою захворювання людей на інфекційні хвороби, наявністю або відсутністю відповідних факторів передачі інфекції та іншими обставинами, що впливають на поширення інфекційних хвороб;

благополучна епідемічна ситуація - інфекційні хвороби не реєструються або реєструються їх поодинокі випадки, відсутні сприятливі умови для поширення цих хвороб;

нестійка епідемічна ситуація - рівень захворювання людей на інфекційні хвороби не перевищує середні багаторічні показники, проте є сприятливі умови для поширення цих хвороб;

неблагополучна епідемічна ситуація - рівень захворювання людей на інфекційні хвороби перевищує середні багаторічні показники, реєструються спалахи інфекційних хвороб;

інкубаційний період - максимальний відрізок часу, що минає від моменту зараження людини збудниками інфекційної хвороби до появи перших симптомів цієї хвороби;

ізолятор - спеціалізований заклад охорони здоров'я, призначений для госпіталізації контактних осіб з метою їх обстеження, профілактичного лікування та здійснення медичного нагляду за ними;

обсерватор - спеціалізований заклад охорони здоров'я, призначений для госпіталізації осіб, які виявили бажання покинути територію карантину, з метою їх обстеження та здійснення медичного нагляду за ними;

календар профілактичних щеплень - нормативно-правовий акт центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони здоров'я, яким встановлюються перелік обов'язкових профілактичних щеплень та оптимальні строки їх проведення;

контактні особи - особи, які перебували в контакті з джерелом інфекції, внаслідок чого вони вважаються зараженими інфекційною хворобою;

карантин - адміністративні та медико-санітарні заходи, що застосовуються для запобігання поширенню особливо небезпечних інфекційних хвороб;

медичні імунобіологічні препарати - вакцини, анатоксини, імуноглобуліни, сироватки, бактеріофаги, інші лікарські засоби, що застосовуються в медичній практиці з метою специфічної профілактики інфекційних хвороб;

носій збудника інфекційної хвороби (далі - бактеріоносій) - людина, в організмі якої виявлено збудників інфекційної хвороби при відсутності симптомів цієї хвороби;

обмежувальні протиепідемічні заходи - медико-санітарні та адміністративні заходи, що здійснюються в межах осередку інфекційної хвороби з метою запобігання її поширенню;

осередок інфекційної хвороби - місце (об'єкт, територія), де виявлено джерело інфекції та відповідні фактори передачі інфекції;

санітарно-протиепідемічні правила і норми - нормативно-правові акти (накази, інструкції, правила, положення тощо) центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони здоров'я, вимоги яких спрямовані на запобігання виникненню та поширенню інфекційних хвороб;

первинний вакцинальний комплекс - курс профілактичних щеплень, необхідний для створення базового імунітету проти певних інфекційних хвороб;

протиепідемічні заходи - комплекс організаційних, медико-санітарних, ветеринарних, інженерно-технічних, адміністративних та інших заходів, що здійснюються з метою запобігання поширенню інфекційних хвороб, локалізації та ліквідації їх осередків, спалахів та епідемій;

профілактичні щеплення - введення в організм людини медичних імунобіологічних препаратів для створення специфічної несприйнятливості до інфекційних хвороб;

поствакцинальні ускладнення - важкі та (або) стійкі розлади здоров'я, викликані застосуванням медичних імунобіологічних препаратів;

ревакцинація - повторне введення вакцини чи анатоксину з метою підтримання штучного імунітету в людини до певних інфекційних хвороб.

спалах інфекційної хвороби - декілька захворювань на інфекційну хворобу, пов'язаних між собою спільним джерелом та (або) фактором передачі інфекції;

санітарна охорона території України - система організаційних, медико-санітарних, санітарно-гігієнічних, лікувально-профілактичних та протиепідемічних заходів, спрямованих на запобігання занесенню та поширенню на території України особливо небезпечних інфекційних хвороб, а в разі їх виникнення - на недопущення поширення цих хвороб за межі України, а також на запобігання ввезенню на територію України товарів, хімічних, біологічних і радіоактивних речовин, відходів та інших вантажів, небезпечних для життя та здоров'я людини;

фактори передачі збудників інфекційних хвороб - забруднені збудниками інфекційних хвороб об'єкти середовища життєдіяльності людини (повітря, ґрунт, вода, харчові продукти, продовольча сировина, кров та інші біологічні препарати, медичні інструменти, предмети побуту тощо), а також заражені збудниками інфекційних хвороб живі організми, за участю яких відбувається перенесення збудників інфекційних хвороб від джерела інфекції до інших осіб.

Провідний лектор:

Професор кафедри військово-профілактичної медицини
д.мед.н., доцент
підполковник м/с

І.В.ОГОРОДНІЙЧУК